

თბილისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის
ენისა და კულტურის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

ენა, თარგმანი, ლიტერატურა

თბილისი
“ენა და კულტურა”
2000 წელი

თბილისის ილია ჭავჭავაძის სახელობის
ენისა და კულტურის სახელმწიფო უნივერსიტეტი

(590) 210 180 000
00

ენა, თარგმანი, ლიტერატურა

სამეცნიერო ჟრომათა კრებული

V

თბილისი
გამომცემლობა “ენა და კულტურა”
2000 წელი

**ნოტიარმნტული სმინტის ცნობა და ცხრილების
ნაშმარის რეზიტაციის ტექნიკის პრიმლება**

„ცნობილების ნაკადი“ გვ-20 საუკუნის კულტურული პარალელის
- ძირულისას - კრო-კრო სტალისტური პატარისაა. იგი
ჰუკუმინისტი წადგმი წარმოიშვა და ამავე დროის, გარკვეულწილიდ
თავდაც განასახოდა ამ მიერგომნებელურ-ქარეტიკური მოვლენის
ფორმატები. მაგრეგოდ ამისა, კადარი ძირულისაში და „ცნობილების
საკითხი“ საინი არ არის ძალის ძალისამინი და უმუშდო. მათ ურთმანესობა
აკა შეარცებო, შეიტყოფილ დიტრიბუტური, რომელიც „ცნობილების
საკითხი“ უმუშდო მაუთვის და რომელიც იგი ძალისადიდ
ძირულისტურისა შეატყოფილი პროცესი არის წარმოიდგინდეთი.
„ცნობილების ნაკადი“ ფსექტოლოგის სფეროსას აღვეული ტერმინია, და,
შესაბამისად, მას დასაქმება წმინდა ფსექტოლოგიური შეიმგრეობა
პრინციპი, მაგრამ ინტელექტუალური კულტურის შემაღებელ ნაწილად
იგი შეიძლოდა ძირულისტური შეატყოფილ ნაწილობრივი გამომავრენების
სტრუქტურა. ჩვენთვის კი უყინობენ ცოდნილი შეატყოფილ ნაწილოების
კონცენტრაციები სახით, სადაც პერსონალი სულიერი და მენტალური
პრიცესები წარმოდგენილია შენაგანი შეტყველების ამ სახითმა, გა-
ნდება „ცნობილების ნაკადის“ „გატექსტება“. ლინგვისტურად
არისტიკულებული ტექსტის ინტენსიურიასი თეორიისათვის,
- ცნობილების ნაკადი არის შენაგანი მატემატიკურის კრო-კრო სისტემა.
„ცნობილების ნაკადი“ გადმოიტანისას, როგორც ჭ კუნძული ამბობს,
ანუ სი წინაშე შენაგანი მატემატიკურის ხელვათი რომელიც ჯერ კადეც
კონკრეტულია, დაუსრულებელია პურავებელი იგი იმ სელნაწერს
მოვალეობის, რომელიც, არასისდა, უციო „გატექსტება“ კოდით არის
უძრისეთი (I, 186).

1. თემა (ტექსტის ლინგგისტიკა, თავის გატექორიდლური აბრატით, საბოლოო ანგარიშით, კურსნითა სწორედ თემას, როგორც ფუნქციებლურ ცნებას);

2. რეფერენტული სივრცე რომელიც ტექსტის თემის შემდეგ გამოყენებული ცნებაა. იგი შინაგანად და კაგული ფუნქციას განვითარება და ტექსტის ლინგგისტიკასთან, მაგრამ, ამგვ დროს, ტექსტის გაგების და განსაზღვრის სხვა შესაძლებლობასთაც გულისხმობს. პ. დოლინის მიხედვით, „ამ რეფერენტულ სიტუაციათა და თანიტო კრონბლიმას, მის მიზანით, „ამ რეფერენტულ სიტუაციათა და თანიტო კრონბლიმას, რომელიც წარმოდგენილია ტექსტში“ (7, 8), შეიძლება ვუწიდოთ რეფერენტული სივრცე.

„ცნობიერების ნაკადი“ სიგმს საკუთრივ დანგვისტურ პირბლურის: „ცნობიერების ნაკადი“ სიგმს საკუთრივ დანგვისტურ პირბლურის: - მისა, როგორც ტექსტობრივი ფენომენის განსაზღვრისას, რომელიც უფრო ფუნქციებლური - თემა (რომელიც შეტყველებაში, ტექსტში უფრო ფუნქციებლური, მისათვალიდ, გაცნობიერებული შინაგანსა თანიტო კრონბლიმა, გადატყვემით) თუ რეფერენტული სივრცე?

ამ პრობლემის მთელი სისულით გადაჭრისათვის, აუცილებლად მივგაჩნია, თავიდანვე განვითარებოთ, თუ როთი განსხვავდება „ცნობიერების ნაკადის“ რეფერენტული სივრცე „ჩვეულებრივ“ რეფერენტული სივრცისაგან, გამოვალისთვის ამ რეფერენტული სივრცის შინაგანსა ტიპი და ავაგოთ „ცნობიერების ნაკადის“ რეფერენტული სივრცისაგან.

ნაწარმოებში წარმოდგენილი რეფერენტული შინაგანსა დაბაზონი შეიძლება განუსაზღვრელად ფართო იყოს - რეპრეზორი წარმოსახვით, ფიზიკური, ფსიქიკური და ა.შ. ჩვენთვის თავდაცვულ ცხადია, რომ პერსონაჟის „ცნობიერების ნაკადში“ წარმოდგენილია მისი ცხადია, რომ პერსონაჟის „ცნობიერებული ან გაუცნობიერებული. ამდენად ფსიქიკის შინაგანსა - გაცნობიერებული ან გაუცნობიერებული. ადამიანის ჯერჯურით პიპოთეტურად შეგბიძლია განვაცხადოთ, რომ „ცნობიერების ნაკადის“ რეფერენტული სივრცე ფსიქიკურ სივრცეს შეიძლება. ეს პიპოთეზა, შესაძლოა, პირველი მასხლოւება იყოს ჩვენს მიეკუთხება. ეს პიპოთეზა, შესაძლოა, პირველი მასხლოւება იმის მიზანით თქმა, რომ ამგრძნელ „მეტყველე“ ადამიანის „ტექსტში“ არ აისახება თვით საშემართ - ფსიქიკური რეალობა კი მუდამ არსებობს საშემართსულ რეალობასთან ერთად და მასთან ურთიერთზემოქმედებაში. „ცნობიერების ნაკადის“ ფსიქიკური რეფერენტული სივრცის მოდელი შეიძლება ფსიქოლოგიაში არსებულ ასბერგის მოდელს ფუნქციებლური. ამ მოდელის მიზევით, არსებულ ასბერგის მოდელს ფუნქციებლური. ამ მოდელის მიზევით, ადამიანის ფსიქიკა ასბერგის კონცეპტის სახით არის წარმოდგენილი.

ცნობიერს ფრთხილი ასბერგის მწერებალს ადარებს, რომელიც პაროგნების შოლოთდ ზედაპირულ ასბერტებს წარმოაჩენს და ისეთივე ნაკლები მნიშვნელობა აქვს, როგორიც ასბერგის მწერებალს. ხოლო შეცნობიერი, ასბერგის წყალქეშა ნაწილის მხედვად, უსასრულო და ყოველიმდეველია და, როგორც ფსიქოლოგი კ. შულცი მიმწევებს, „ადამიანის ინსტიტეტება და მამორაცებელ ძალებს მოიცავს“ (ზ, 45). „ცნობიერების ნაკადის“ რეფერენტული სივრცე უნდა წარმოგადგინოთ როგორც ცნობიერისა და არაცნობიერის ისეთი „შეხვედრა“, როცა სივრცის სტრუქტურაში დომინირებს ქვეცნობიერი. თუ ჩვენი პიმოებზე გამართლდა, მაშინ „ცნობიერების ნაკადის“ ტექსტობრივი რეპრეზენტაციას სივნიფიგატად, შესაძლოა მივჩინოთ პირობების სიღრმისულ-ფსიქოლოგიური მოდელი. ეს მოდელი სიღრმისულ ფსიქოლოგიაში შეიძლება ინტერპრეტირებულ იქნას ქვეცნობიერის ორი ურთიერთ შემაგრებელი კონცეფციით:

1) ფრთხილი ინდივიდუალური ქვეცნობიერი;

2) იუნგის კოლექტური ქვეცნობიერი

ფრთხილისტულ ფსიქოსანალიზში წარმოდგენილი ინდივიდუალური შეცნობიერის ცნება ინდივიდის ქვეცნობიერი ფსიქიკის სტრუქტურის აღწერას ყერდნობა. ფრთხილის მიხედვით, ინდივიდის ფსიქიკური სტრუქტურა წარმოდგენილია ისეთი მოდელის სახით, რომელიც განსაზღვრება საში კომბინერტის ურთიერთმოქმედებით: Id(იდი), Ego(ეგი) და Super-Ego (ზე-ეგი).

ინდივიდუალური ქვეცნობიერის ფრთხილისტული კლასიტური სიღრმისულ-ფსიქოლოგიური მოდელი, „ცნობიერების ნაკადის“ რეფერენტული სივრცის განსაზღვრის თვალსაზრისით, შეიძლება შეცნებულ იქნას ინდივიდის სტრუქტურის უნგასეული მოდელით.

ადამიანის არსებობის განსაზღვრება ფაქტორად, თუნგის ანალიტურ ფსიქოლოგიაში, ინდივიდუალურ ქვეცნობიერით კრითად, კოლექტური ქვეცნობიერი გვევლინება. ეუნგის მიხედვით, ადამიანის შეცნობიერი ფსიქიკის სიღრმისულ ფენებში მარად ცოცხლობენ მთელი კაცობრიობის სულიერი ისტორიის საშემართსულ ნარჩენები“ (ზ, 441), რომელთაც იგი არქეტიბებს უწოდებს. არქეტიბები, რომლებიც ადამიანის ფსიქიკური ცნობიერების შინაგან დეტერმინანტებს წარმოადგენენ, ინდივიდუალურად არ წარმოშობილან, არამედ თაობიდან თაობას გადაუცმიან. „გინაიდან ჩვენი ცნობიერება ინდივიდუალური ხასიათისაა“,

referential space of Stream of Consciousness is structured psychic space where the elements of consciousness and subconsciousness are interconnected, where subconsciousness seems to dominate.

3. თოფურიძე
ა. თოფურიძე და მარტინ სამარტინი
1893 წლის 18 მარტის დღის შესახებ

რომანი, რომანიც ზეცოვენი და მისი ცოდნები

საბლო-სამურა და ქართულ სამყაროში

ინგლისურ ენაში რომანის ცნების გადმოსაცემად მიღებულია თრი ტერმინი: romance და novel. რომანის ფინრის ამგვარი განსხვავებული დასახელება, ამგვარი გაყოფა უჩვეულოა არა მარტო ქართული, არამედ სხვ ენებისთვისაც. ინგლისურენოფნის სამყაროსათვის იმისა სისონიმებია, თრივე რომანს ნიშნავს, იღონდე მხატვრული ფორმითა და განსაკუთრებით შინაარსიონიფად მაიც ურთიერთგანსხვაგვეული. უნდა ტერმინები პირობითად შეიძლება თარიღმნოს შემდეგნარად: romance - რომანტიფული რომანი, novel - ყოფითი, რეალისტური ან უბრალოდ რომანი. ქართულად დასაშვებია იგივე ინგლისური ტერმინების ხმარება - „რომეს“ და „ნოველ“, რადგანაც მათი ზუსტად თარიღმნა არ ხერხდება.

რომანის ფანრის ამგვარი დაყოფა თუ სახეობად, თუ ტიპად და შესაბამისად მათი გამომხატველი ტერმინები თავდაპირველად წარმოიშვა ინგლისურ ლიტერატურაში, შემდეგ გავრცელდა ინგლისურენოფნის ქვეყნების მხატვრულ პროზაში და განსაკუთრებით ამჟრიკულ ლიტერატურაში. ამჟრიკულ ლიტერატორთა შორის ახრიცად დამკაიდრებული, რომ რომესხი რომელიც ამჟრიკულმა ლიტერატურამ მეტკვიდრო ინგლისური ლიტერატურიდან, უფრო ამჟრიკული რომანსათვის დამასხმაობებული სახეობაა, ხოლო ნოველი - ინგლისური ლიტერატურისათვის.

რომესი, ანუ რომანტიკული რომანი მეცნამეტე საუკუნეში, როდესაც ფაქტორად იწყება ამჟრიკული ურთიერთგველის ჩამოყალიბება, ამჟრიკულმა რომანტიკოსებმა თავის ურთვნულ ამჟრიკულ რომანის ფორმად აღიარეს და დაუპიროსპირ ნოველს, ანუ სოციალურ ყოფით რომანს, როგორც ტიპიურ ინგლისური რომანის სახეობას. ამიტომ იმის განსაკუთრებული ყურადღებით მოყვადნენ რომანტიკული რომანის